

BORUT GOMBAČ

»Hotel sem narediti nekaj, kar bi bilo nezlomljivo in hkrati ranljivo in krhko ...«

Lavreat Veronikine nagrade za leto 2020 je Borut Gombač, avtor petih pesniških zbirk, pisatelj, mladinski pisatelj, dramatik in še kaj, rojen leta 1962 v Mariboru.

Živi v Mariboru in službuje v Univerzitetni knjižnici Maribor. Veronikino nagrado je prejel za pesniško zbirko S konico konice jezika, ki je izšla pri Književnem društvu Hiša poezije v Ljubljani leta 2019, v zbirki Sončnica, vsa nora od svetlobe.

Predsednik žirije dr. Igor Divjak je v oceni zapisal: »Gombač se v zbirki S konico konice jezika pogumno loti raziskovanja jezika kot snovi, ki jo je treba razgraditi, pregnesti in preoblikovati, da se v njem lahko razprejo nove ustvarjalne možnosti in poti.« Članici žirije sta bili pesnica Petra Kolmanič, ki je že prejela Veronikino nagrado, in novinarka ter literarna kritičarka Maja Šučur. Nagrado (4000 evrov bruto) so lavreatu podelili v celjskem Narodnem domu v torek, 25. avgusta 2020. Borut Gombač je za svoje literarno delo prejel že več nagrad in nominacij: leta 2006 Glazerjevo listino, vrhunsko nagrado na področju literature MOM. V letih 2004 in 2008 je bil nominiran za desetnico, leta 2004 pa tudi za večernico. Več nagrad je prejel na natečajih za radijske igre, pravljice in lutkovne igre. Radijska igra Vžigalica v snegu je bila leta 1997 uvrščena na festival Prix Europa. Gombačeve pesniške zbirke so še: Razblinjene dlani, 2004, Sence in sinkope, 2007, Prehod, 2013, Popevke, songi in šansoni, 2017. Njegova literatura je zastopana v devetih antologijah. S svojim literarnim delom izjemno bogati slovenski jezik.

» Sprašuje: Ljudmila Conradi

» Foto: Janez Bogataj

Prejeli ste najvišjo nagrado za pesniško zbirko v Sloveniji, Veronikino nagrado. Čestitam vam zanj.

● »Hvala. Bil sem zelo vesel že same nominacije, pa tudi družbe odličnih pesnic in pesnika.«

Zbirko *S konico konice jezika*, ki vam je prinesla to nagrado, ste pripravljali celo desetletje. Zakaj je niste prej dali v tisk?

● »Res je, s pričujočo zbirko sem se ukvarjal zelo dolgo. Kljub temu pa lahko rečem, da me je v danem trenutku presenetila. Pravzaprav me preseneča tudi zdaj, ko odnos, ki temelji na pogledu z distance, šele gradiva. Ni me presenetila, ker je s spletom skorajda naključnih povezav nepričakovano pojavila v vsej svoji plastičnosti, presenetilo me je predvsem nenavadno jasno zavedanje, da je bila v obliki osnutkov in skritih vzorcev pravzaprav v podtalju tukaj ves čas mojega ukvarjanja s songi, pesmimi v prozi, pravljicami in radijskimi igrami.«

Kako je nastajala do končne oblike?

● »Pravzaprav sem se zadnje leto ukvarjal predvsem s samo postavitvijo zbirke. Pri tem je zanimivo, da je prav iskanje kompozicijske izčiščenosti velikokrat pokazalo na slabše člene, se pravi na pesmi, ki še niso bile na ravni celote. Pravzaprav nisem želel, da se zaradi posameznega drevesa ne bi videlo gozda, še manj pa, da se zaradi gozda ne bi videlo posameznih dreves. Želel sem ustvariti gozd, ki posamezno drevo poudari v vsej svoji celovitosti, in drevesa, ki prav zaradi svoje samosvojesti poudarjajo celoto gozda.«

Od kod ideja za dve-, tri- ali štirivrstične pesmi kot uvod v novo pesem z naslovom zadnjega verza uvodne enokitične pesmi?

● »Takšne zgradbe zbirke nisem vnaprej načrtoval. Sestavila se je spontano, organsko. Pesmi pač niso prihajale k sebi le več let, ampak tudi z več formal-

»Bil sem zelo vesel že same nominacije, pa tudi družbe odličnih pesnic in pesnika.«

nih in vsebinskih strani hkrati. Krajše, gosto rimane dve-, tri- ali štirivrstičnice so bile sprva samozadostne, *sčasoma* pa so na moje presenečenje prevzele vlogo iniciacije v daljše ritmizirane in nekoliko bolj prozaične pesmi. Res je, posamezno besedo ali besedno zvezo iz štirivrstičnic kasneje uporabim kot naslov in tematsko izhodišče daljše pesmi. Včasih je to rečeno pogojno, saj katere od 'daljših pesmi' ne sestavlja več kot ena beseda. Morda pa tudi to, da se tak enobesedni verz zdi veliko daljši, kot bi bil sicer, daje ostalim verzom v zbirki svojevrstno težo, razsežnost in dinamiko.«

Martina Potisk je v radijski oddaji KD Hiša poezije med drugim dejala, da so vaše pesmi galantno krojene in so mamljivo posebne zlasti zaradi detajlne kompozicijske perspektive. Bi kaj pripomnili?

● »Pravzaprav sem hotel narediti nekaj, kar bi bilo nezlomljivo in hkrati ranljivo in krhko. Nekaj, kar bi bilo intimno in hkrati obče. Nekaj, kar bi hkrati zaživelo v prostoru med neizprosno logiko sintakse, neprebojno mimetičnostjo opisa in fluidnostjo domišljajske in metaforične nadgradnje. Nekaj, kar bi naseljevalo kontinuiteto časa in nepredvidljivo globino trenutka. Nekaj, kar bi se sesulo, če bi odstranil (dodal) eno samo besedo ali zlog. Nekaj, kar bi bilo tekoče berljivo in hkrati ne bi preneslo niti kančka predvidljivega ali površnega branja. Skratka – nekaj, kar bi bilo napisano s konico konice, pisala'.«

Vaša ustvarjalna bera je raznolika in bogata. Prilagodite obliko vsebini?

● »Ko sem nekoč odgovarjal na vprašanje o tem, kdaj se odločam pisati za otroke in kdaj za odrasle, sem zapisal (gotovo ne prvi), da je odločitev dokaj enostavna, saj se določene stvari pač da povedati le z določeno zvrstjo literature in da določena

tema pač priklicuje določeno formo. Enako velja tudi za formo poezije same. Posameznih tematskih odtenkov preprosto ne moreš izraziti recimo s pesmijo v prozi in določenih ne z rimano ali na ritmu temelječo poezijo. Večkrat sem izjavil tudi, da v mojih zbirkah nikoli ni prve pesmi, ker je le osnutek. Ni pa tudi zadnje, ker z njo pridobim določeno obrtno spretnost in iz pesnika postanem obrtnik. Tega svojega literarnega načela sem se držal v vseh svojih 'raznolikih' knjigah. Ker pa po drugi strani iz te svoje zavezanosti nikakor nočem narediti utesnjujočega kalupa, ves čas pišem tudi songe. V njih pač svojo z leti pridobljeno obrtno spretnost uživam izkoriščam.«

Pesnik in prevajalec Matej Krajnc pravi, da za vas ni nobena zgodba tako skrita, da je ne bi upesnili, nobena usoda tako spregledljiva, da ne bi bila vredna pesniške besede.

● »Če se prav spomnim, je Matej Krajnc to zapisal ob recenziji zgoščenke *Balade* na bledečih tleh, ki je nastala v sodelovanju z odlično glasbeno skupino Kvinton. Kar songe dviguje z ravni zgolj obrtne spretnosti, ki – da ne bo nesporezuma – seveda vsebuje tudi vso paletu čustvenih in čutnih komponent, je pač odprtost in hkrati zavezanost glasbi. Kadar pišem besedila za določenega glasbenika, se zmeraj infiltriram v njegovo siceršnje glasbeno delovanje. In prav takšno infiltriranje ne samo v svet okoli sebe, ampak tudi v besedo in molk, je pravzaprav še kako značilno za vse moje literarno ustvarjanje in še posebej za nagrajeno zbirko.«

Nameravate kmalu izdati novo knjigo? Kaj načrtujete?

● »Če bo vse potekalo po načrtih, mi jeseni pri Literi izide zbirka pravljic *Skrivnost lebdeče knjige*.«

